

v. Lofthorns arde

L.U.F.   Acc. N:r 928:1

Landskap: Småland   Upptecknat av: Martin Samuelsson
Härad: Västra   Adress:
Socken: Bäckaby   Berättat av:
Uppteckningsår: Född år:

Gammal skrock från Bäckaby.

Berättade av Martin Samuelsson, Sandebo.

I Slageryd finns en källa som i forna tider användes till följande:
"Vid första maj brukade man bära dit barn som led av skabb, och
doppa ned dem i källan". Sedan skulle man offra pånningar vilka
kastades i vattnet. "Källan hette donkekälle".

Om man fick ont i lederna eller ryggen så skulle någon klok
gumma skjuta bort det, som det kallades. Det gick till på följande
sätt. Man skulle hämta pilpinnar vid en gärdesgård som stod i norr
och söder. Pinnarna skulle brytas av, de fick ej vidröras med någon
kniv. Sedan skulle den längsta pinnen klyvas ett stycke i den ena
ändan med fingrarna. Så bröts små pinnar av och sattes emellan de
båda käftarna på den långa pinnen, som sedan sköts över det sjuka
stället. Då skulle den sjuke fråga: "Varför skjuter du?" Då svarade
den som sköt: "Jag skjuter för trollskott, villharpaskott och alla
slags skott." Detta kallades skott.

v. Lydners arkiv

L.U.F.

Acc. N:r 928:1

(Forts.):s.2

Landskap: Småland

Upptecknat av: Martin Samuelsson

Härad: Västra

Adress:

Socken: Bäckaby

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år i

Om någon var ute en natt och blev sjuk, så för att han skulle bliva frisk igen, skulle han krypa genom ett garn. Detta garn skulle vara spunnet på en så kallad långrock. "Detta kallades att bliva gastakramad".

Då det var bröllop, skulle detta hållas i minst fyra dagar.

Vigseln förrättades i kyrkan men då åkte man ej som nu i vagn utan man fick rida på hästryggen. Den som nu efter vigseln red fortast hem till bröllopsgården, in i köket tillryckande sig grytskeden eller något annat från kocken och tillbaka igen mötande brudföljet samt visande vad han tagit den ansågs för att vara bäst.

En friarehistoria från Bäckaby.

En gång en man var ute och red på sin häst kom han till en grind, för att han ej skulle behöva stiga av kom en liten flicka och öppnade grinden i hopp att få en slant, men någon slant fick hon ej men vad hon fick var något bättre. "Tack skall du ha, du skall få bli min andra hustru". Flickan neg och tänkte: "Bli din andra hustru, du är ju

N. Sjöström arkiv

L.U.F.   Acc. N:r 928:2

Landskap: Småland
Härad: Västra
Socken: Bäckaby
Uppteckningsår:

Upptecknat av: Martin Samuelsson
Adress:
Berättat av:
Född år   i

-----
gift". Så hände sig att han blev änkling. Nu började flickorna se på Petter ty så hette han. Förr i tiden var det gott om bönemän, nu blev Petter bjuden på friarekalas till en flicka som bodde i samma hus som den flickan, som hade öppnat grinden. Då sadlade Petter sin häst och gav sig i väg. Nu var en sed att man skulle rida in i stugan, då det skulle vara riktigt högtidligt så gjorde nu även han. Men icke in till den flickan som han var bjuden, utan till den som hade öppnat grinden åt honom. Han frågade nu om hon ville bli hans andra hustru, hon neg och svarade blygsamt "Ja."

Hur julen firades.

En tre fyra månader före jul skulle man ysta julosten för att den skulle bliva torr och god. Tröskningen skulle vara avslutad före jul. Några dagar före julen slaktades julgrisen, han skulle slaktas inne i köket och leddes därför in klockan fyra på morgonen.

Luciadagen skulle man kläda ut sig, på kvällen skulle kaffedrickning förestå.

v. L. U. F. avdel.

L.U.F.

Acc. N:r 928:3

Landskap: Småland

Upptecknat av: Martin Samuelsson

Härad: Västra

Adress:

Socken: Bäckaby

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år   i

Dagen innan julafton skulle man koka så mycket sogel att det räckte till tjugonedag-Knut.

Julafton sattes julkärven ut på en stång eller i ett träd, från till fyra stycken. En krona hängdes in i taket bunden av lingonris eller virad med papper. Klockan tolv ringdes julen in. Till middag skulle man döppa i grytan, då skulle även en stor granvedsbrasa brinna.

Till kvällsmat skulle lutfisk serveras, sedan denna var undanstökad skulle julklapparna fram. En sed var att kläda ut sig till Österlandets vise män med lyktor och ljus. Så vandrade de från gård till gård sägande: "God afton! God afton! Vi önska en god jul." Sedan stannade de och sjöng en sång.

Om någon person var ute och gick julaftonskvällen, såg in genom fönstret i ett främmande hem, och såg någon utav medlemmarna där sitta huvudlös, skulle denne dö under året. Då man for till julottan användes bloss, dessa kastades i en hög utanför kyrkdörren. När julottan var slut blev det riktig kapplöpning hem, ty den som först kom hem fick bäst skörd och skulle först få den under tak.

Sådant vädret är nionde dagen sådant blir det i nio veckor.

V. Lyfverus socker.

L.U.F.   Acc. N:r 928:4   (Forts.)

Landskap: Småland

Härad: Västra

Socken: Bäckaby

Uppteckningsår:

Upptecknat av: Martin Samuelsson

Adress:

Berättat av:

Född år   i

-----

bäras in genom porten utan den skulle föras över den så kallade ring-
muren, sen solen gått ned.

Martin Samuelsson.

v. Johans ante.

L.U.F. Acc. N:r 928:3,4

Landskap : Småland

Upptecknat av: Martin Samuelsson

Härad: Västra

Adress:

Socken: Bäckaby

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år i

Onsdagen före påsk skulle påskaskotten lossas, det gick så till att man sköt några riktiga skott utanför stugan. Torsdagsnatten skulle kvinnorna vara ute och ropa följande: "Så långt som detta ropet når, så är sanket mitt!" Hon skulle försöka ta allt smöret för de andra grannarna. Påskaty hängde man på folk vilket bestod av att man gjorde små föremål såsom: §ungskost och raka."

Midsommarnatten trodde man att djuren talade och då skulle man ligga i ladugården för att höra vad djuren sade, ty vad de sade skulle ske under året.

Om man vid gärdning av gärdesgårdar vrider hanken om på en rot stående en, och en havande kvinna fick se det blev det svårt vid förlossningen. En barnsängskvinna fick ej umgås med andra människor förrän hon var kyrktagen, ty hon ansågs för att vara oren.

Vid begravning sätter man upp granar, samt bryter toppen så att den hänger från hemmet. Man strör hackat granris på vägen där likfärden går fram, detta formas i kors och kransar eller på annat sätt.

När en person skulle begravas som begått självmord fick denne ej